

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Heleny Myškové a soudců JUDr. Petra Gemmela a JUDr. Zdeňka Krčmáře v právní věci žalobkyně **Ing. Ivany Tesařové**, se sídlem v Karviné, Nedbalova 2412/9, PSČ 735 06, identifikační číslo osoby 47982594, zastoupené JUDr. Radimem Kubícou, MBA, advokátem, se sídlem ve Frýdku-Místku, Ó. Lysohorského 702, PSČ 738 01, proti žalovanému **Ing. Lee Loudovi**, se sídlem v Praze 1, Vodičkova 41, PSČ 110 00, jako insolvenčnímu správci dlužníka Správa pohledávek OKD, a. s., zastoupenému JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem, se sídlem v Brně, Hlinky 505/118, PSČ 603 00, o určení pohledávky, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 32 ICm 3249/2016, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka **Správa pohledávek OKD, a. s.**, se sídlem v Karviné, Stonavská 2179, PSČ 735 06, identifikační číslo osoby 26863154, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016, o žalobě pro zmatečnost podané žalobkyní proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. května 2017, č. j. 32 ICm 3249/2016-24, a rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. února 2018, č. j. 32 ICm 3249/2016, 18 VSOL 288/2017-44 (KSOS 25 INS 10525/2016), o dovolání žalobkyně proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. května 2021, č. j. 32 ICm 3249/2016, 13 VSOL 75/2021-183 (KSOS 25 INS 10525/2016), takto:

I. Dovolání **se odmítá**.

II. Žalobkyně **je povinna** zaplatit žalovanému na náhradě nákladů dovolacího řízení částku 4 114 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí, k rukám jeho zástupce.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 25. května 2017, č. j. 32 ICm 3249/2016-24, Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“) zamítl žalobu, jíž se žalobkyně (Ing. Ivana Tesařová) domáhala vůči žalovanému (Ing. Lee Loudovi, jako insolvenčnímu správci dlužníka Správa pohledávek OKD, a. s.) určení, že její pohledávka přihlášená do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka přihláškou č. P465 ve výši 6 400 365 Kč je co do důvodu a výše po právu (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).

2. K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 6. února 2018, č. j. 32 ICm 3249/2016, 18 VSOL 288/2017-44 (KSOS 25 INS 10525/2016), potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

3. Dovolání žalobkyně proti tomuto rozsudku odvolacího soudu Nejvyšší soud odmítl usnesením ze dne 27. srpna 2019, sen. zn. 29 ICdo 103/2018.
4. Ústavní stížnost žalobkyně podanou proti rozsudku insolvenčního soudu ze dne 25. května 2017 a proti rozsudku odvolacího soudu ze dne 6. února 2018 Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 4. listopadu 2020, sp. zn. IV. ÚS 3049/20 (jako podanou po uplynutí zákonné lhůty).
5. Podáním datovaným 5. listopadu 2019, došlým insolvenčnímu soudu 7. listopadu 2019, podala žalobkyně proti rozsudku insolvenčního soudu ze dne 25. května 2017 a proti rozsudku odvolacího soudu ze dne 6. února 2018 žalobu pro zmatečnost.
6. Usnesením ze dne 25. listopadu 2020, č. j. 32 ICm 3249/2016-128, insolvenční soud žalobu pro zmatečnost zamítl (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).
7. Insolvenční soud neshledal důvod zmatečnosti dle ustanovení § 229 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), když žalobkyně brojila proti postupu insolvenčního správce, který nelze úspěšně napadnout žalobou pro zmatečnost. K námitce žalobkyně o nesprávném doručování insolvenční soud uvedl, že je-li fyzická osoba zároveň podnikatelem, neznamená to, že tyto osoby existují jako oddělené osoby se samostatnou právní osobností. Není tedy nesprávný postup soudu, jenž doručoval osobě, kterou označil jako „nepodnikatele“, na „nepodnikatelskou“ adresu, ačkoliv žalobkyně podala žalobu jako podnikatelka s uvedením adresy jejího sídla. Zdůraznil, že žalobkyně byla zastížena a písemnost si převzala. Insolvenční soud uzavřel, že v dané věci nedošlo k nesprávnému postupu soudu, kterým byla účastníku odňata možnost jednat před soudem.
8. K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Olomouci v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).
9. Odvolací soud – cituje ustanovení § 229 odst. 3, § 234 odst. 1 a § 235 odst. 2 o. s. ř. a odkazuje na označenou judikaturu Nejvyššího soudu – se ztotožnil se závěrem insolvenčního soudu, že řízení o incidenční žalobě není zatíženo zmatečností vadou ve smyslu § 229 odst. 3 o. s. ř. Nad rámec úvah insolvenčního soudu uvedl, že oba soudy rozhodly ve věci bez nařízení jednání se souhlasem účastníků; proto žalobkyni nebylo postupem soudu odňato právo zúčastnit se jednání, být vyslechnuta, činit přednesy a navrhopat důkazy.
10. Odvolací soud přisvědčil insolvenčnímu soudu, že vyrozumění o popření pohledávky zasílá insolvenční správce (nikoliv soud), který je samostatným procesním subjektem. Nesprávný postup insolvenčního správce není vadným postupem soudu, proti němuž lze brojit žalobou pro zmatečnost. Podle odvolacího soudu žalobkyně v řízení o žalobě pro zmatečnost napadá skutkové závěry.
11. Dále odvolací soud konstatoval, že v řízení o incidenční žalobě soudy obou stupňů v záhlaví rozsudků nesprávně označily žalobkyni jako fyzickou osobu „nepodnikatelku“ a doručovaly jí na adresu bydliště, přestože v žalobě se označila jako podnikatelka s uvedením identifikačního čísla a sídla. Tento nesprávný postup ale není zmatečností vadou, když žalobkyně rozsudky prokazatelně převzala do vlastních rukou.
12. Proti té části prvního výroku rozhodnutí, již odvolací soud potvrdil bod I. výroku usnesení insolvenčního soudu ve věci samé (posuzováno podle obsahu dovolání), podala žalobkyně dovolání, v němž namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním

posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí obou soudů zrušil.

13. Přípustnost dovolání dovolatelka vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí spočívá na vyřešení právních otázek, které nebyly dovolacím soudem dosud řešeny. Konkrétně jde o tyto otázky:

[1] Lze pochybení insolvenčního správce postavit na roveň pochybení soudu?

[2] Stanoví-li zákon, že poučení poskytne účastníku insolvenční správce nebo soud a insolvenční správce poučení neposkytne, je povinen poučení poskytnout soud?

14. Dovatelka namítá, že v incidenčním sporu byla nesprávně označena jako fyzická osoba, přestože pohledávku přihlásila jako podnikající fyzická osoba. Proto i rozhodnutí ve věci samé jí bylo doručeno na jinou adresu, než kterou uvedla, a to bez předchozí snahy o doručení na označenou adresu.

15. Dále tvrdí, že protokol o přezkumném jednání nebyl řádně zveřejněn v insolvenčním rejstříku. Žalovanému vytýká, že vyznění o popření pohledávky nesprávně doručil jí, nikoliv jejímu právnímu zástupci. Konečně namítá, že insolvenční správce nepoučil jejího právního zástupce o nutnosti žalovat vedle insolvenčního správce i dlužníka.

16. Žalovaný ve vyjádření uvádí, že dovolatelka pouze opakuje skutková pochybení, kterých se měl dopustit v insolvenčním řízení dlužníka. Nepředkládá žádnou právní otázku, která nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena. Navrhuje dovolání odmítnout jako nepřipustné, případně zamítnout jako nedůvodné.

17. Pro dovolací řízení v této věci je rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.

18. Nejvyšší soud dovolání, jež může být přípustné jen podle ustanovení § 237 o. s. ř. a pro něž neplatí žádné z omezení přípustnosti vypočtených v ustanovení § 238 o. s. ř., odmítl podle ustanovení § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

19. Úvodem Nejvyšší soud konstatuje, že v rozhodnutích napadených žalobou pro zmatečnost dospěly oba soudy k závěru, že žaloba o určení pravosti a výše nevykonatelné pohledávky dovolatelky nemůže být důvodná (již) proto, že nebyla podána též proti dlužníku, ale pouze proti insolvenčnímu správci (pohledávku popřel insolvenční správce i dlužník). V řízení o žalobě pro zmatečnost dovolatelka založila svá tvrzení (zejména) na tom, že v insolvenčním řízení dlužníka nebyla řádně poučena ve smyslu § 197 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), o dalším postupu.

20. Otázky týkající se (případných) pochybení insolvenčního správce v insolvenčním řízení přípustnost dovolání nezakládají, neboť odvolací soud (i insolvenční soud) je vyřešil v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu.

21. Zmatečnostní vada řízení ve smyslu ustanovení § 229 odst. 3 o. s. ř. může nastat jen tehdy, postupoval-li (ve vztahu k účastníku řízení) nesprávně soud. Odnětím možnosti jednat před soudem se rozumí postup soudu, jímž by znemožnil účastníku řízení realizaci procesních práv, která mu zákon přiznává, například právo účastnit se jednání, činit přednesy, navrhnout důkazy, vyjadřovat se k provedeným důkazům apod. O zmatečnost ve smyslu § 229 odst. 3 o. s. ř. jde přitom jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení a nikoli při vlastním

rozhodování soudu. Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. srpna 1992, sp. zn. 2 Cdo 19/92, uveřejněné pod číslem 25/93 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 1997, sp. zn. 2 Cdon 1420/96, a ze dne 9. července 2008, sp. zn. 21 Cdo 1307/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. července 2016, sp. zn. 21 Cdo 3732/2015, uveřejněné pod číslem 122/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

22. V otázce doručování písemností insolvenčním správcem je judikatura Nejvyššího soudu ustálena v závěru, že insolvenční správce je samostatným procesním subjektem insolvenčního řízení (srov. § 9 písm. d/ insolvenčního zákona). Úprava doručování písemností insolvenčním správcem nenabízí prostor pro závěr, že by pro doručování písemností insolvenčním správcem platila stejná (procesní) pravidla jako pro doručování písemností soudem (postavení soudního doručovatele má insolvenční správce jen tam, kde písemnost doručuje osobně). Tím, že insolvenční zákon upravuje otázku doručování písemností insolvenčním správcem (v § 76), současně vylučuje možnost, byť jen přiměřené aplikace občanského soudního řádu způsobem, jenž by vedl k popření závěru, že s výjimkou případu osobního doručování písemnosti insolvenčním správcem má insolvenční správce při doručování písemností postavení soukromé osoby. K tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2015, sen. zn. 29 NSČR 29/2013, uveřejněné pod číslem 10/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

23. Přípustnost dovolání nezakládá ani námitka dovolatelky o vadném postupu soudu při doručování soudních rozhodnutí v řízení o incidenční žalobě. V tomto ohledu je závěr odvolacího soudu též souladný s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu.

24. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 27. března 2013, sp. zn. 23 Cdo 2425/2011, uveřejněném pod číslem 88/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 88/2013“), formuloval a odůvodnil závěr, že při zkoumání, zda bylo adresátu účinně doručeno, je významné, je-li naplněna materiální funkce doručení, tj. seznámení se s obsahem písemnosti; pokud se účastník řízení s obsahem doručované písemnosti seznámil, potom otázka, zda bylo doručení vykonáno předepsaným způsobem, ztrácí význam.

25. Nerespektování zákonem stanovených pravidel pro doručování nemá vždy za následek neúčinnost doručení písemnosti soudem, neboť z platné právní úpravy neúčinnost takového doručení nevyplývá. Jestliže by se účastník řízení s obsahem doručované písemnosti seznámil, potom otázka, zda bylo doručeno předepsaným způsobem, ztrácí význam. Nedodržení postupu při doručování tedy samo o sobě neznamená, že se doručení musí zopakovat, rozhodující vždy je, zda se předmětná písemnost dostala do rukou adresáta usnesení. Srov. opět R 88/2013 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2016, sp. zn. 21 Cdo 5278/2014.

26. Napadené rozhodnutí, v němž odvolací soud uzavřel, že nesprávný postup soudu při označení dovolatelky v záhlaví rozhodnutí a doručování na adresu jejího bydliště (namísto sídla) není zmatečnostní vadou, když dovolatelka si rozsudky prokazatelně převzala do vlastních rukou (což dovolatelka ani nezpochybňuje), je v mezích uvážení odvolacího soudu souladné se závěry citovanými shora. Důvod připustit dovolání na základě argumentace v něm obsažené tak dán není.

27. Přípustnost dovolání nejsou způsobilé založit ani další námitky, které vyplývají z obsahu dovolání (z vylíčení důvodů dovolání). Z ustanovení § 237 o. s. ř. vyplývá (pro účely posouzení přípustnosti dovolání), že musí jít o rozhodnutí odvolacího soudu, které je založeno na vyřešení právní otázky. Řešená právní otázka může mít povahu hmotněprávní nebo procesní (závisí na posouzení otázek procesního práva). S přihlédnutím

k § 241a o. s. ř., jež jako jediný způsobilý dovolací důvod vymezuje ten, jenž je založen na námitce, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a jež s účinností od 30. září 2017 výslovně vylučuje tzv. zmatečnostní vady řízení dle § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/ a b/ a § 229 odst. 3 o. s. ř., nejsou způsobilým dovolacím důvodem ani tvrzené „jiné vady“, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a k nimž Nejvyšší soud přihlíží z úřední povinnosti u přípustného dovolání (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), jestliže takové (tvrzené) vady procesu získání skutkových zjištění (zejména provádění a hodnocení důkazů) nezahrnují podmínku existence právní otázky procesního práva ve smyslu § 237 o. s. ř. Při úvaze, zda právní posouzení věci odvolacím soudem je ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. správné, vychází dovolací soud ze skutkových závěrů odvolacího soudu a nikoli z těch skutkových závěrů, které v dovolání na podporu svých právních argumentů (případně) nejprve zformuluje sám dovolatel. Srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod číslem 19/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2013, sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, uveřejněného pod číslem 10/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Pro tyto účely se též nezabývá námitkami, jež dovolatel ke skutkovému stavu věci, z něž vyšel odvolací soud, snesl prostřednictvím tvrzení o vadách řízení ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř. Toto omezení, které se prosazuje u věcného přezkumu dovolání (je-li dovolání přípustné), má vliv i na posouzení způsobilosti dovolací argumentace přípustnost dovolání vůbec založit. Srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2022, sen. zn. 29 ICdo 46/2020, uveřejněného pod číslem 42/2023 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Argumentace dovolatelky je založena na jiných skutkových závěrech, než jsou ty, jež přijal odvolací soud. Dovatelka na rozdíl od skutkových zjištění, z nichž vyšel odvolací soud (protokol o přezkumném jednání konaném dne 10. srpna 2016 byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku 11. srpna 2016, vyrozumění s poučením bylo dovolatelce doručeno 5. října 2016 a v insolvenčním rejstříku bylo zveřejněno 24. října 2016, v přihlášce pohledávky P465 nebyl označen právní zástupce dovolatelky), v dovolání předestírá vlastní skutkové závěry, na nichž pak buduje vlastní právní posouzení věci. Taková argumentace tedy rovněž není způsobilá založit přípustnost dovolání v dané věci. Lze dodat, že samotné hodnocení důkazů (opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř.) nelze úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem. Srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2011, sen. zn. 29 NSČR 29/2009, uveřejněného pod číslem 108/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, včetně tam zmíněného odkazu na nález Ústavního soudu ze dne 6. ledna 1997, sp. zn. IV. ÚS 191/96, uveřejněný pod číslem 1/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu.

28. Zbývá vyjádřit se k námitce dovolatelky, že ji soudy „vyňaly z realizace práva na spravedlivý proces“. V usnesení ze dne 2. prosince 2021, sen. zn. 29 NSČR 64/2020, uveřejněném pod číslem 83/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud dovodil, že ustanovení § 197 odst. 2 části věty před středníkem insolvenčního zákona předpokládá, že poučení o účincích popření pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky se věřiteli dostane (má dostat) při přezkumném jednání poté, co osoba nadaná popěrným právem takové popření uplatní. Dovatelce se nedostalo po popření její nevykonatelné pohledávky řádného poučení o dalším postupu v insolvenčním řízení u přezkumného jednání, ale následně byla písemně vyrozuměna insolvenčním správcem.

Za těchto okolností Nejvyšší soud nemá pochyb o tom, že nedošlo k zásahu do práva dovolatelky na spravedlivý proces.

29. Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení nemusí být odůvodněn (§ 243f odst. 3 o. s. ř.).

Poučení: Toto usnesení se považuje za doručené okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku; účastníkům incidenčního sporu se však doručuje i zvláštním způsobem.

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

Nesplní-li povinná, co jí ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat exekuce (výkonu rozhodnutí).

V Brně dne 27. 9. 2023

JUDr. Helena Myšková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Lenka Sedláček Dospíšilová, DiS.